

СВЕТИ МАКСИМ ИСПОВЕДНИК

400 ГЛАВА О ЛЈУБАВИ

Важна напомена:

из техничких разлога изостављене су
све напомене преводиоца.

Предговор Елпидију

Ево, за речју о подвижничком
животу, шаљем твоме преподобију,
оче Елпидије, и Реч о ЛЈУБАВИ у
четири дела (по сто глава),
подражавајући четворном броју
Еванђеља, Реч која, можда, никако
не одговара твоме очекивању, али
није ни мања од моје моћи.

Уосталом, нека зна твоја светост, да и ово није плод мога ума. Но прочитавши књиге светих Отаца и отуда извукавши по своме уму оно што се односи на мој предмет, и опширност њихову сажевши укратко у виду изрека (или: глава), ради лакшег памћења и мисаоне прегледности, послах их твојој преподобији, молећи да их читаш добродушно, тражећи у њима само користи, а не гледајући на ружноћу речи, и да се молиш за мене недостојног, туђега сваке користи духовне. А молим још и то да не схваташ као притисак то што је написано. Јер ја испуних само оно што ми је наређено. А то говорим зато, јер данас је много нас који речима обременујемо савести, а врло је мало оних који делима уче или се на делима уче. Потруди се усрдно да проникнеш у сваку главу, јер се мени чини да нису све за свакога лако разумљиве; већ многе од многих захтевају многа истраживања, иако изгледа да су врло просто изречене. Јер може бити, да се што откривено у њима покаже и душекорисно. А свакако ће се и показати благодаћу Божјом

ономе ко буде читао не из
радозналости већ са страхом
Божијим и љубављу. Ко пак ову или
било коју другу књигу почне читати
не ради духовне користи, но да би
уловио реч на укор писцу, да би,
тобоже, као што мисли, показао себе
мудријим од њега, томе се нигде,
никада, ништа корисно неће
открити.

Стотина Прва

1. Љубав је добро расположење
душе, по којем она ништа од
постојећег не претпоставља познању
Бога. Немогуће је задобити ову
љубав ономе, ко је привезан за било
шта земаљско.

2. Љубав се рађа од бестрашћа, а бестрашће од наде на Бога, нада пак од трпљења и дуготрпељивости; ове пак од свеобухватног уздржања, уздржање од страха Божјег, а страх од вере у Господа.

3. Који верује Господу боји се казне, а који се боји казне уздржава се од страсти. Који се уздржава од страсти (трпељиво) подноси невоље. Који трпи невоље имаће наду на Бога. Нада пак на Бога ослобађа од земаљске пристрасности, а ум ослобођен ове имаће љубав према Богу.

4. Који љуби Бога претпоставља познање Бога свему створеноме од Њега, и кроз љубав је непрестано привржен том познању.

5. Ако све што постоји од Бога и ради Бога постаде, а Бог је бољи од свега од Њега створенога; то онај који оставља Бога и занима се лошијим стварима, показује себе да он претпоставља Богу оно што је Бог створио.

6. Који има ум свој привржен љубави према Богу, тај све видљиво,

па и само тело своје, презире као туђе.

7. Ако је душа боља од тела, и од свега несравњено бољи Бог који га је створио; то онај који претпоставља тело души и Богу од Њега створени свет, нипочему се не разликује од идолопоклоника.

8. Који је одвојио ум од љубави и привржености према Богу и привезао га било чему чулном, тај претпоставља души тело и Богу Творцу Његова створења.

9. Ако је живот ума светлост познања, а ову светлост рађа љубав према Богу; то је добро речено, да нема ничег већег од Божанске љубави.

10. Када се чежњом љубави ум узноси к Богу, тада он уопште не осећа ни самог себе, нити ишта од постојећег. Јер обасјаван божанском и бескрајном светлошћу, он је безосећајан за све од Бога створено, слично као и чулно око према звездама када се роди сунце.

11. Све врлине помажу уму у стицању божанске љубави, но више од свих чиста молитва, јер њоме ум узношен ка Богу, бива изван свих ствари.

12. Када кроз љубав божанско познање заплени ум, и он нашавши се изван твари, осети божанску бескрајност, тада слично божанственом Исаји, дошавши од усхићења у осећање свога ништавила, са скрушеношћу говори речи овога Пророка:
О кукавни ја, јер погубих, јер будући човек и имајући нечисте усне, живим у народу који има нечисте усне, и Господа Саваота видех својим очима (Ис. 6, 5).

13. Који љуби Бога, не може а да и свакога човека не воли као самога себе, мада и негодује због страсти оних који се још нису очистили. Зато видећи њихово обраћање и исправљање, радује се неизмерном и неизрецивом радошћу.

14. Нечиста душа је страсна, испуњена помислима похотљивим и ненависним.

15. Ко види у срцу своје траг мржње према ма ком човеку за ма какву погрешку, потпуно је туђ љубави према Богу. Јер љубав према Богу никако не трпи мржњу према човеку.

16. Који мене љуби, говори Господ, држаће моје заповести (Јн. 14, 15.23); а овоје заповест моја: да љубите један другог (Јн. 15, 12). Који дакле не љуби ближњег, не држи заповест, а који не држи заповест не може ни Господа љубити.

17. Блажен је човек који сваког човека може подједнако љубити.

18. Блажен је човек који није привезан ни за какву ствар пропадљиву или пролазну.

19. Блажен је ум, који прешавши све ствари, непрестано се наслађује божанском красотом.

20. Ко бригу о телу доводи до похоте, и има злопамћење на ближњег ради привремених ствари; тај служи више твари него Творцу.

21. Ко чува тело своје од сласти и од болести, има га за сатрудника у служењу бољим (стварима).

22. Ко бежи од свих светских похота, узноси се изнад сваке светске жалости.

23. Који љуби Бога, несумњиво љуби и ближњега. А такав не може чувати новце него богодолично њиме располаже, дајући свакоме ко год замоли.

24. Ко чини милостињу подражавајући Бога, тај не види разлике у телесним потребама између доброга и рђавога, праведнога и неправеднога, него свакоме подједнако разделељује према потреби, иако врлинскога, за добро расположење његове воље, претпоставља порочноме.

25. Као што Бог, будући по природи добар и бестрастан, све подједнако љуби као своја створења, но врлинског прославља као блиског себи по духу, а порочног милује по својој доброты и обраћа кажњавајући га у овоме свету, тако и човек који је по свом настројењу добар и

бестрастан, све људе подједнако љуби: врлинског због природе и за добро расположење воље, а порочног због природе и састрадања, милујући га као неразумнога и као онога који у тами ходи.

26. Не показује се расположење љубави само раздавањем иметка, него још више предавањем речи Божје и телесним служењем.

27. Који се истински одрекао светских ствари и нелицемерно љубављу служи ближњему, брзо се ослобађа сваке страсти и постаје заједничар божанске љубави и божанског знања.

28. Који је стекао у себи божанску љубав, по речима божанственог Јеремије (Јер. 17, 16), не замара се следујући Господа Бога свог, већ храбро подноси сваки напор, увреду и ружење, не мислећи зла никоме.

29. Када те ма ко увреди, или у нечему понизи, тада се чувај од помисли гнева, да не одвојивши те жалошћу (због увреде) од љубави, вргле те у област мржње.

30. Када ти је много тешко од увреде или бешчашћа, онда знај да си тиме велику корист добио, пошто је кроз понижење, по икономији, истерана из тебе сујета.

31. Као што сећање на ватру не загрева тело, тако вера без љубави не производи у души светлост познања.

32. Као што светлост сунца привлачи к себи здраво око, тако и познање Бога природно привлачи к себи кроз љубав чисти ум.

33. Чисти ум је онај који се одвојио од незнања и осветљава се божанском светлошћу.

34. Чиста душа је она која се ослободила од страсти и непрестано се весели божанском љубављу.

35. Страст је порочна, јер је неприродно кретање душе.

36. Бестрашће је мирно стање душе, у коме душа постаје тешко покретна на зло.

37. Ко је трудом стекао плодове љубави, тај се не одваја од ње, ма претрпео и хиљаде зала. Нека те у то

увери ученик Христов Стефан и слични њему, и сам Спаситељ који се за своје убице моли и тражи за њих опроштај од Оца, као за оне који то из незнања чине (Лк. 23, 34).

38. Ако је љубави својствено дуготрпљење и доброта (I Кор. 13, 4), очигледно је да постаје туђ љубави онај који се гневи и злобу чини. А туђ љубави, туђ је Богу, јер „Бог је љубав" (I Јн. 4, 7).

39. Не говорите, каже божанствени Јеремија, да сте ви храм Господњи, (Јер. 7, 4). Не говори и ти да гола вера у Господа нашега Исуса Христа може ме спасти. Јер то је немогуће ако не стекнеш и љубав у Њега кроз дела. Јер што се тиче голе вере, то „и ђаволи верују и дрхте" (Јк. 2, 19).

40. Дело љубави је: Усрдно добротинство ближњем, дуготрпељивост, трпљење и по правом смислу употребљавање свих ствари.

41. Који љуби Бога никога не ожалошћава и ни на кога се не жалости ради пролазних ствари; ожалошћава пак и ожалошћава се

само жалошћу спасоносном, каквом се блажени Павле и сам жалостио и ожалошћавао Коринћане (II Кор. 7, 811; II Кор. 2, 4).

42. Који љуби Бога, анђелски живот живи на земљи: пости и бди, пева и моли се, и о сваком човеку увек добро мисли.

43. Шта ко жели, о томе се и труди да добије. Од свих тих блага и ствари које се могу желети, несравњено је боље и достојније жеље Божанство. Колико, дакле, труда треба ми да покажемо да би достигли Њега, по природи доброг и жељеног.

44. Не прљај тело своје срамотним делима и не оскврњуј душу злим помислима, и мир Божији доћи ће на тебе, доносећи љубав.

45. Изнуравај тело своје постом и бдењем, и упражњавај без лењости псалмопјеније и молитву; и освећења целомудрености доћи ће на тебе, доносећи љубав.

46. Који се удостојио божанског знања и кроз љубав стекао његово просвећење, никада се неће надути духом сујете. А који се још није тога удостојио, лако се њиме заноси. Ако пак такав у свему буде гледао на Бога, као чинећи све Њега ради, лако ће с Богом избећи тај недуг.

47. Ко још није достигао божанско знање које кроз љубав дела, високо умује о ономе што по Богу ради (= о својим богоугодним делима); а који се удостојио тога, са скрушеношћу говори речи патријарха Авраама, које је овај изговорио када је био удостојен Божјег јављања: „Ја сам земља и пепео" (I Мојс. 18, 27).

48. Који се боји Господа за сабеседника има увек смиреноумље и кроз његова подсећања достиже у божанску љубав и благодарност. Јер се сећа (свог) ранијег светског живота и разноврсних својих погрешака и искушења која су му се десила од младости његове, и како га је Господ од свега тога избавио (ср. II Тим. 3, 11) и превео га из страшног живота у живот по Богу. И са тим страхом прима и љубав, благодарећи

непрестано са дубоким
смиреноумљем (Бога), добротвора и
управитеља живота нашег.

49. Не прљај ум свој задржавајући у
себи помисли похоте и гнева, да не
би, отпавши од чисте молитве, упао
у дух унинија.

50. Ум се лишава смелости према
Богу онда, када постаје сабеседник
злим и нечистим помислима.

51. Онај који је неразуман, вођен
страстима, с једне стране, када је
гоњен узбуђује се гневом и без
расуђивања хита да побегне од
братије, с друге пак стране када се
распаљује похотом, тада раскајавши
се, опет прибегавајући састаје се с
њима. А разуман у оба случаја чини
супротно: јер у случају гнева,
одсекавши узроке узбуђења,
ослобађа себе огорчења према
братији, а у случају похоте, уздржава
се од неразумних чежњи и сусрета.

52. У времену искушења не
напуштај манастир свој, него
подноси храбро буру помисли,
особито туге и унинија. Јер тако по
промислу будући искушан

невољама, имаћеш тврду наду на Бога (упореди: II Кор. 1, 6). Ако пак оставиш (манастир), показаћеш се неискусан, страшљив и непостојан.

53. Ако хоћеш да не отпаднеш од љубави по Богу, то не допусти нити да брат твој заспи огорчен на тебе, нити ти да заспиш огорчен на њега; него иди помири се са братом својим, и дошавши приноси Христу са чистом свешћу дар љубави кроз усрдну молитву.

54. Ако, по речима божанственог Апостола, ономе који има све дарове Духа, а љубави нема, ништа не користи (I Кор. 13, 3), то онда сваки напор треба да уложимо да би је стекли.

55. Ако љубав „не чини зла ближњему" (Рим. 13, 10), то онај који завиди брату и жалости се због његове добре славе, и поругама каља његов углед; или по некој злој навици потајно ради против њега, како, дакле, такав себе да не учини туђим љубави и кривим суду вечном?

56. Ако је љубав „пуноћа закона“ (Рим. 13, 10), то онај који злопамти на брата и прави му замке, и куне га, и радује се његовом паду, како да није преступник закона и достојан вечне муке?

57. Ако „онај који клевета брата и осуђује брата, клевета закон и осуђује закон“ (Јк. 4, 11), а закон Христов је љубав (Јн. 13, 34), како онда клеветник да не отпадне од љубави Христове и не постане себи узрок вечне казне?

58. Не дај слуха твога језику клеветника, ни језика твога слуху оговарача који радо говори или слуша против ближњега, да не би отпао од божанске љубави и нашао се туђ вечног живота.

59. Не примај прекоре на оца твога, нити подстрекавај онога ко га срамоти, да се не разгневи Господ на дела твоја и истреби те из земље живих (ср. V Мојс. 7, 15).

60. Запуши уста ономе који клевета у уши твоје, да не сагрешиш са њим двојним грехом; и сам навикавајући на ову погубну страст и њега не

спречавајући да не злослови против ближњега.

61. А ја вам кажем, говори Господ, „љубите непријатеље своје, добро чините онима који вас мрзе, молит се за оне који вас злостављају" (Мт. 5, 44). Зашто је Он то заповедио? Да те ослободи мржње, и жалости, и гнева, и злопамтљивости, и да те удостоји највећег блага савршене љубави, коју је немогуће да има онај који све људе подједнако не љуби по угледу на Бога, Који све људе подједнако љуби „и жели да се сви спасу и дођу у познање истине" (I Тим. 2, 4).

62. „А ја вам кажем: не противите се злу, него ако те ко удари по десном образу, обрни му и други; и ко хоће да се суди с тобом и хаљину твоју да узме, подај му и кошуљу; и ко те потера једну миљу, иди са њим две" (Мт. 5, 39). Зашто? Да тебе сачува од гнева и огорчења, и да онога другога исправи твојом трпељивошћу, и обојицу вас, као добар, подведе под иго љубави.

63. Према каквим смо стварима некад били пристрасни, њихове

страсне маштарије и носимо. Онај, дакле, који побеђује страсне маштарије, несумњиво презире и ствари на које се ове маштарије односе; зато што је борба са сећањима утолико тежа од борбе са самим стварима, уколико је грешити мислима лакше него самим делом.

64. Једне од страсти су телесне, а друге душевне. Телесне имају поводе од тела, а душевне од спољашњих предмета. Но и једне и друге одсеца љубав и уздржање: љубав душевне, а уздржање телесне.

65. Једне од страсти припадају афективном делу душе, а друге желатељном. Но и једне и друге се узбуђују кроз осећања; а узбуђују се онда када се душа налази ван љубави и ван уздржања.

66. Теже је савлађивати страсти афективног дела душе, него ли оне желатељног; зато је и дат од Господа већи лек против њих заповест љубави.

67. Све друге страсти (осим унинија мрзовоље чамотиње) дотичу се само

једног дела душе:
или афективног или желатељног, или
пак мислећег, као што су
заборавност и незнање; а униније
захватајући све силе душе
једнодушно покреће скоро све
страсти; зато је оно и теже од свих
осталих страсти. Добро је дакле
Господ, дајући лек против њега,
рекао: „у трпљењу своме спасавајте
душе своје" (Лк. 21, 19).

68. Не удри никада никога од браће,
особито безразложно, да се не би он,
не подносећи увреду, удаљио (из
манастира), и тако ти никада не би
избегао прекор савести, који би ти
увек изазивао тугу у време молитве,
и лишавао ум смелости према Богу.

69. Не трпи саблазни подозрења или
људе који ти откуцавају било кога;
јер они који на било који начин
примају саблазни од догађаја који су
се десили хотимице или нехотимице,
не знају пут мира (Рим. 3, 17) који
кроз љубав води у познање Бога
своје љубитеље.

70. Још нема савршене љубави онај
који се још увек опредељује (према)
људским особинама, нпр. једнога

волећи, другога мрзећи за ово или оно, или једног и истог човека час волећи, час мрзећи због истих узрока.

71. Савршена љубав не раздељује једну природу људи по различитим њиховим особинама, но увек гледајући на њу (природу), све људе подједнако љуби: врлинске љуби као пријатеље, а порочне као непријатеље, чинећи им добро, и дуготрпећи, и подносећи њихове поступке, уопште не мислећи о злу, него чак и страда за њих, ако време на то позове, да, ако је могуће, и њих учини пријатељима, а ако није, она ипак не одступа од свог расположења, показујући увек на исти начин плодове љубави подједнако за све људе. Јер и Господ и Бог наш Исус Христос, показујући своју љубав према нама, пострада за цело човечанство, и свима подједнако дарова наду васкрсења, мада сваки чини себе достојним или славе или мучења.

72. Који не презире славу и бешчашће, богатство и сиромаштво, уживање и тугу, тај још није стекао

савршену љубав. Јер савршена љубав не само да презире све ово, него чак и овај пролазни живот и смрт.

73. Чуј шта говоре они који су се удостојили савршене љубави: „Шта ће нас одвојити од љубави Христове? Невоља ли, или туга, или гоњење, или глад, или голотиња, или опасност, или мач? Као што је писано: за тебе нас убијају вас дан, сматрају нас као овце које су за клање. Али у свему томе побеђујемо Оним који нас љуби. Јер убеђен сам да ни смрт, ни живот, ни Анђели, ни Начала, ни Силе, ни садашње, ни будуће, ни висина, ни дубина, ни друга каква ствар не може нас раздвојити од љубави Божије која је у Христу Исусу Господу нашем" (Рим. 8, 3539). А ово што чине и говоре о љубави према Богу су сви Свети.

74. А о љубави према ближњему, чуј опет шта говоре: „Истину говорим у Христу, не лажем, то ми сведочи и моја савест Духом Светим: да ми је врло жао и срце ме моје боли без престанка. Јер бих желео да ја сам

будем одлучен од Христа за браћу моју, сроднике моје по телу, који су Израилјци" (Рим. 9, 14), итд. Тако је говорио и Мојсије (II Мојс. 32, 33) и остали Свети.

75. Ко не презире славу и уживање, и среброљубље које их развија (подржава) и ради којих и (само) настаје, тај не може одстранити поводе за гнев; а ко их не одстрањује, не може задобити савршену љубав.

76. Смирење и патња (злострадање) ослобађају човека од сваког греха, прва одсецајући страсти душевне, а друга телесне. Јер тако изгледа чинећи и блажени Давид, у следећој молитви к Богу, говори: „Види смирење моје и труд мој и отпусти све грехе моје" (Пс. 24(25), 18).

77. Кроз заповести Господ чини бестрасним оне који их извршавају, а кроз божанске догмате дарује им светлост познања.

78. Сви догмати су или о Богу, или о видљивим и невидљивим (стварима), или о у њима (јављеном) промислу и суду.

79. Милостиња лечи афективни део душе, пост пак погашује похоту, а молитва очишћава ум и припрема га за созерцање постојећег; јер према трима силама душе Господ нам је и заповести дао.

80. „Научите се од мене, говори (Господ) јер сам кротак и смирен срцем" (Мт. 11, 29) и остало. Кротост очувава афект неузбуђеним, а смирење ослобађа ум од надмености и сујете.

81. Страх Божији је двојак: један се рађа у нама од претње казном, због којег настају у нама по реду: уздржање, трпљење, нада на Бога, бестрашће из којег је љубав. Други пак (страх) спојен са овом љубављу непрекидно прибавља души побожност, да не би од смелости љубави дошла до презирања Бога.

82. Тај први страх „изгони напоље" савршена љубав (I Јн. 4, 8) душе која ју је стекла и која се више не боји казне: а други, као што је речено, она увек има сједињеног са собом. Првом страху доликују речи Писма: „Страхом Господњим свак се уклања од зла" (Приче 16, 6), и: „Почетак

мудрости је страх Господњи" (Приче 1, 7; Пс. 111 (110), 10), а другом: „Страх је Господњи чист, остајући у век века" (Пс. 19 (18), 9), и на другом месту: „Нема оскудице онима који се боје Њега" (Пс. 34 (33), 10).

83. „Умртвите дакле уде своје који су на земљи: блуд, нечистоту, страст, злу жељу, лакомство, итд." (Кол. 3, 5). Земљом је (овде Апостол) назвао телесно мудровање; блудом грех делом (учињен); нечистотом пристанак (воље на грех); страшћу страсну помисао; злом жељом просто примање похотне мисли (у уму); лакомство материју (ствари) која рађа и увећава страст. Све ово, дакле, као удове телесног мудровања, заповедио је божанствени Апостол да умртвимо.

84. Сећање најпре приведе на ум просту помисао (о греху); и кад се она задржи, покреће страст; ако се пак ова (тј. страст) не истреби, она приволева ум на сагласност (на грех); а када се и то деси, онда долази до греха делом. Стога премудри Апостол, пишући (хришћанима) који су из

незнабожаца, заповеда да се најпре уништи последица греха (тј. грех делом), а затим ступајући обратно по (наведеном) поретку, да се заврши са узроком греха. Узрок пак који рађа и увећава страсти, као што је речено више, јесте лакомство, које, по мом мишљењу, овде означава чревоугодије (пресићеност) као мајку и хранитељку блуда. Јер лакомство је зло не само у односу на имање, већ и на храну; као што је и уздржање добро не само у односу на храну, већ и на имање.

85. Као кад птица везана за ногу, покушавши да лети, опет пада на земљу вучена узицом; тако и ум који још није стекао бестрашће, уздижући се ка познању ствари, пада опет на земљу вучен страстима.

86. Када се ум потпуно ослободи страсти, тада он неометано ходи ка созерцању твари, чинећи (тима) пут ка познању Свете Тројице.

87. Ум, будући чист, и примајући појмове ствари, креће се ка њиховом духовном созерцању; а поставши нечист по лености, појмове других ствари поима голе, а примајући

(појмове) људских ствари, претвара их у срамне и зле помисли.

88. Ако никада у време молитве не досађује твоме уму никаква светска помисао, онда знај да ниси изван граница бестрашћа.

89. Када душа почне да осећа своје сопствено здравље, тада и сновиђења просто и спокојно почиње да гледа.

90. Као што лепота видљивих ствари привлачи к себи чулно око, тако и познање невидљивих (ствари) привлачи к себи чисти ум. Невидљивим пак ја називам бестелесне ствари.

91. Велико је не бити пристрастан према стварима, но много је веће остајати бестрастан и у мислима на исте. Јер је кроз помисли рат демона (против нас) жешћи од рата кроз саме ствари.

92. Онај који је стекао врлине и обогатио се знањем, гледајући дакле природно на ствари какве јесу, све и дела и говори по правом смислу, никада не правећи грешке. Јер од

благоразумне или неразумне
употребе ствари, ми постајемо или
врлински или порочни.

93. Знак крајњег бестрашћа је то,
када увек, и у будном стању тела и у
сну, долазе на срце просте мисли о
стварима.

94. Кроз извршење заповести ум се
ослобађа страсти; и то кроз духовно
созерцање видљивих ствари,
ослобађа се страсних помисли о
стварима;
а кроз познавање невидљивих
ствари, он оставља иза себе
созерцање видљивога; а и ово (тј.
познање невидљивога) оставља кроз
познање Свете Тројице.

95. Као што сунце, рађајући се и
обасјавајући свет, показује и само
себе и њиме осветљене ствари; тако
и Сунце Правде, рађајући се у
чистом уму, и Себе показује и
својства (смисаоне принципе) свега
што је Он створио и што ће учинити.

96. Бога познајемо не по суштини
Његовој, него по величанственом
делању Његовом и промислу о
(Својим) створењима. Јер кроз њих

као кроз огледало ми видимо Његову безграничну доброту, мудрост и силу (ср. Рим. 1, 20).

97. Чисти ум или се налази у простим појмовима ствари људских, или у природном созерцању видљивог, или у созерцању невидљивог, или у светлости Свете Тројице.

98. Налазећи се у созерцању ствари видљивих, ум испитује или њихова природна својства, или она која она означавају, или пак тражи сам (њихов) узрок.

99. Занимајући се пак созерцањем ствари невидљивих, (ум) истражује природна својства њихова, узрок њиховог постанка и последице њихове, и какав је о њима промисао и суд Божји.

100. Будући пак у Богу, (ум) љубављу распаљиван тражи најпре логосе Његове суштине, но не налази од њих утеху сам по себи, јер је то немогуће и несместиво подједнако за сваку створену природу. Утешава се оним што је око Његове природе, што ће рећи (созерцањем) о

вечности, бескрајности и
неограничености, о доброти,
премудрости и сили сили творачкој,
промислитељној и судитељној за сва
бића. И свакако је само то схватљиво
о Њему Његова бескрајност, и то да
надумно Га познајући ништа у
ствари не знамо, као што негде
рекоше људи богослови Григорије и
Дионисије.

Са грчког превео Еп. Артемије
(Радослављевић)

Труд уложен за унос овог и других
текстова није мали. Зато молимо све
оне који намеравају да текст преузму
и поставе га на своју презентацију да
наведу извор:

**(Православна презентација
ВЕРУЈЕМ - <http://www.verujem.org>
). Хвала.**

